

GRIGORE CONSTANTINESCU

CONSTANTIN DINISCHIOTU

1927 - 2008

GRIGORE CONSTANTINESCU

CONSTANTIN DINISCHIOTU

1927-2008

-micromonografie-

PITESTI - MMXVIII

O viață 'regizată' de destin

Remarcabilul regizor artistic care a montat un număr considerabil de piese de teatru – peste 500, dintre care circa 300 în premieră absolută în România, Constantin Dinischiotu s-a născut în București, la 11 mai 1927. Studiile sale sunt prezentate diferit în unele surse informaționale. Potrivit Enciclopediei Argeșului și Muscelului, Constantin Dinischiotu este „absolvent al Școlii Populare de Artă din București, clasa Lucia Demetrius”, frecventând, apoi, *cursuri libere* la Facultatea de Filologie a Universității București”. O relatare, probabil, mai credibilă menționează că, „după absolvirea Liceului «Gheorghe Șincai» din București, a urmat, în perioada 1945-1949, cursurile Facultății de Litere și ale Facultății de Drept din București”.

Cert este, însă, că prezența sa în lumea teatrului românesc se atestă fără niciun dubiu, prin funcțiile de regizor tehnic la Teatrul „Sărindar” condus de Maria Filotti, apoi, prin acela de asistent de regie la Formațiile artistice ale Armatei, în anii 1947-1948. Obsedat de continua sa perfecționare pentru a se remarca într-o lume a excelenței artistice, Constantin Dinischiotu urmează și cursurile speciale organizate în acest domeniu al culturii de către Academia de Film din București, în anii 1950-1951.

Într-un curriculum sumar, se consemnează cronologic funcții și instituții în care numele său va deveni de referință: asistent de regie – la Teatrul Național din Iași [1952–1953]; regizor și director artistic la teatre reprezentative din țară: Teatrul „Al. Davila” din Pitești [1953-1958; 1967-1974], Teatrul Petroșani [1958-1959], Teatrul Constanța [1959-1967], Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani [1974-1977], Teatrul „Fantasio” din Constanța [1991-1994], Teatrul Galați [1995-1996], Teatrul Reșița [1996-1997], Teatrul „George Bacovia” din Bacău [1999-2000]; regizor artistic la Societatea Națională de Radio și la Televiziunea Română [1974-1997].

Constantin Dinischiotu va marca, în perioada anilor 1968-1974, întreaga viață culturală a județului Argeș prin funcția deținută de președinte al Comitetului Județean pentru Cultură și Educație Socialistă Argeș, întrucât a contribuit esențial la crearea societăților culturale comunale, „regizând” astfel revigorarea tradițiilor și obiceiurilor folclorice locale în majoritatea așezărilor argeșene.

În memoria culturală a Argeșului, vor persista cu siguranță spectacolele de anvergură în aer liber regizate de directorul teatrului, spectacole care marcau evenimente de larg interes din istoria neamului românesc, precum cele montate la Câmpulung Muscel, Curtea de Argeș și Pitești.

Considerat de către critica teatrală „un regizor dotat cu un simț scenic excepțional și o vastă cultură teatrală, abordând cele mai diverse stiluri de teatru”, Constantin Dinischiotu se remarcă, în arta regizorală, prin „fidelitatea față de textul dramatic și cultul pentru identificarea și păstrarea particularităților stilistice ale autorului abordat”.

Contribuția sa este considerabilă sub raportul valorificării operelor unor autori mai puțin prezenți în repertoriul teatrelor din țară, deși reprezentau nume de referință

în istoria literaturii române. Astfel, Constantin Dinischiotu are meritul de a fi montat la postul de radio național, în ianuarie 1991, textele dramatice eminesciene: «Decebal», «Bogdan Dragoș» și «Mira», sub un titlu semnificativ: «Întemeietorii». Pe aceleași coordonate de recuperare a unei importante moșteniri culturale, se înscrie regia pieselor de teatru: «Femeia cezarului», de dramaturgul Ion Luca; «Încurcă lume», de A. D. Herz, la Teatrul din Turda; «Funcționarul de la Domenii» de Petre Locusteanu, la Teatrul din Sibiu și la Radio București...

Astfel, spectacolul Teatrului Național „I. L. Caragiale” din București pus în scenă cu mare succes de Constantin Dinischiotu în anul 1967, avea în distribuția piesei «Topaze», de Marcel Pagnol, actori de talia lui Grigore Vasiliu-Birlic, Ion Finteșteanu și Marcel Enescu.

Un alt spectacol cu o distribuție de excepție l-a reprezentat «Țiganiada», teatru radiofonic în serial difuzat pe postul național de radio în mai 1992, cu: Mircea Albulescu, Gheorghe Cozorici, Eugen Cristea, Dan Damian, Sorin Gheorghiu, Monica Ghiuță, Ion Haiduc, Ovidiu Iuliu Moldovan, Maia Morgenstern, Florian Pittiș, Mitică Popescu, Silviu Stănculescu, Valentin Teodosiu, Adriana Trandafir...

În memoria criticilor teatrali, fantezia dramatică de debut a Pușei Roth «Șambelan la viezuri» – inspirată de proza urmuziană din «Pagini bizare» – stăruie încă „spectacolul îndrăzneț, excepțional prin unitatea de viziune și stil” realizat sub bagheta regizorului Constantin Dinischiotu în Teatrul „Bacovia” din Bacău, la începutul stagiunii 1999-2000...

La aniversarea actriței Dina Cocea, regizează piesa acesteia «Ioana pe rug» prezentată pe scena teatrului bucureștean „Majestic”.

Confesiunea sa finală despre implicarea cu profesionalism în evoluția spectacolului teatral în România este incontestabilă: „Pot să afirm: Sunt mulțumit de profesie !... În afară de operă, am abordat toate genurile și marea mea bucurie a fost la Botoșani, unde, împreună cu Ion Olteanu, Constantin Piliuță, Vida Gheza și Teodora Dinulescu, am reușit să aducem pe scenă, după 100 de ani, cu sprijinul eminescologului Marin Bucur, opera dramatică a marelui Eminescu.”.

De altfel, Constantin Dinischiotu „deține un veritabil record: aproape 80 de piese românești montate în premieră absolută”...

Vasta sa experiență de viață pe scena acestei lumi prin care a trecut cu demnitate și profesionalism va constitui o sursă memorabilă de „memorii” publicate în volumele: «De-ale teatrului. Și bune și rele» [2002] și «Am cunoscut mari actori români»... Semnând, pe coperta a patra a primului volum, o succintă, dar revelatorie cronică sentimentală despre autor și opera sa, Dan Oprina închina lui Constantin Dinischiotu – „Supraviețuitorul” – un gând sincer de admirație: „După 55 de ani de activitate, Constantin Dinischiotu rămâne același neobosit căutător de frumos, un împătimit al teatrului, un trăitor întru cultură care nu are odihnă. «Microbul» îl hrănește, făcându-ne pe noi – spectatorii, prietenii, dușmanii – să-l invidiem pentru încăpățânarea cu care se dăruiește pasiunii mistuitoare.

A supraviețuit vremurilor, a reușit să oprească «ceasornicul cu care ne măsoară destrămarea», a cunoscut suișuri și coborâșuri, cei care au vrut să-l distrugă au pierit... Cu fiecare premieră, cu fiecare carte, «Supraviețuitorul» se

pregătește pentru a dăinui, dăruindu-ne câte ceva din efemerele-i insule de frumusețe.”.

Regizorul Constantin Dinischiotu va ieși astfel învingător de pe scena propriei sale vieți terestre, trecând în eternitate la București, în 20 iunie 2008...

Ceremonia funerară pare, însă, o scenă dintr-un teatru absurd: „Omul care a străbătut multe mii de kilometri cu trenul în slujba teatrului românesc, cu o energie debordantă, care nu-l părăsise nici la anii senectuții, a murit uitat de toți” – menționa, cu evidentă indignare despre nerecunoștința celor care l-au aplaudat frenetic cândva, istoricul și criticul literar Costin Tuchilă...

„La înmormântare, au participat, pe lângă membrii familiei, doi-trei foști colegi. Atât. Cât despre recunoștință... Vorba unui actor: «–Băi, ție nu îți face funerarii UNITER-ul, ci CFR-ul !»”...

Motive reale de neuitare

Constantin Dinischiotu debutează, ca regizor, la Pitești, cu piesa «Mașenka», de A. Afinoghenov, pusă în scenă pentru prima oară în România, la 22 noiembrie 1953. În cursul fructuoasei sale activități teatrale de la Pitești [1953-1958; 1967-1974], va regiza, cu un talent recunoscut chiar și de oponenții săi, piese de teatru scrise de: Vasile Alecsandri, Bogdan Amaru, Valeriu Anania, George Astaloș, Aurel Baranga, Eugen Barbu, Ion Băieșu, Ion Luca Caragiale, Dina Cocea, Ion Coja, Radu Cosașu, Calistrat Costin, Mihail Davidoglu, Alexandru Davila, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Lucia Demetrius, Sidonia Drăgușanu, Mihai Eminescu, Paul Everac, Aurel Felea, Laurențiu Fulga, George Genoiu, Mihnea Gheorghiu, Dinu Grigorescu, Bogdan Petriceicu-Hasdeu, A. D. Herz, Mihai Ispirescu, Cezar Ivănescu, Petre Locusteanu, Ion Luca, Gib Mihăescu, Tudor Mușatescu, Camil Petrescu, Alexandru Popescu, Dumitru Radu Popescu, Petre Popescu, Tudor Popescu, Alecu Popovici, Pușa Roth, Octavian Sava, Petre Sălcudeanu, Dinu Săraru, I. D. Sârbu, Valeriu Sârbu, Mihail Sebastian, Alexandru Sever, Constantin Sincu, Mihail Sorbul, Virgil Stoenescu, I. D. Șerban, Coman Șova, Alexandru Ștefănescu, Nicuță Tănase, Liviu Timbus, Sebastian Ungureanu, George Vasilescu, Petru Vintilă, Gheorghe Vlad, Alexandru Voitin, George Mihail Zamfirescu...

Deși Enciclopedia Argeșului și Muscelului limitează numeric, într-un mod absolut subiectiv, „realizările regizorale de referință” ale lui Constantin Dinischiotu în Teatrul din Pitești, la piesele: «Io, Mircea Voievod», de Dan Tărchilă [13 august 1967]; «Ecaterina Teodoroiu», de Nicolae Tăutu [2 august 1967]; «Bălcescu», de Camil Petrescu [13 decembrie 1968]; «Nunta din Perugia», de Alexandru Kirițescu [6 aprilie 1974] și «Căruța cu paiate», de Mircea Ștefănescu [27 mai 1970], spectatorii pieselor regizate de el consideră că întreaga creație de acest gen rămâne de referință în istoria prestigioasei instituții teatrale piteștene, întrucât regizorul era permanent obsedat de reușita pieselor pe care le-a pus în scenă de-a lungul anilor slujiti cu pasiune pe altarul Thaliei, la Pitești: «Slugă la doi stăpâni», de Carlo Goldoni [26 decembrie 1963]; «Mielul turbat», de Aurel Baranga [8 mai 1954]; «Drumul soarelui», de Virgil Stoenescu [septembrie 1954]; «Ursul; Cerere în căsătorie; Jubileul», de Anton Pavlovici Cehov [24 octombrie 1954]; «Școala femeilor», de Molière [16 noiembrie 1954]; «Ochiul babei», de George Vasilescu, după Ion

Creangă [1 februarie 1955]; «Citadela sfârâmată», de Horia Lovinescu [10 octombrie 1955]; «Boieri și țărani», de Alexandru Sever [24 noiembrie 1955]; «Vicleniile lui Scapin», de Molière [ianuarie 1956]; «Sus Tudorache, jos Tudorache», de Mircea Ștefănescu [martie 1956]; «Paharul cu apă», de Scribe [19 iulie 1956]; «O chestiune personală», de Alexandr Stein [27 octombrie 1956]; «Gaițele», de Alexandru Kirișescu [24 noiembrie 1956]; «Strigoii», de H. Ibsen [12 ianuarie 1957]; «Harap Alb», de George Vasilescu, după Ion Creangă [martie 1957]; «Ruptura», de Boris Lavrentiev [noiembrie 1957]; «Cred în tine», de Vadim Korostiliov [11 iunie 1964]; «Marele fluviu își adună apele», de Dan Tărchilă [21 august 1964]; «Fii cuminte, Cristofor !», de Aurel Baranga; «Caniota», de Eugene Marin Labiche [3 aprilie 1965]; «Zece zile care au zguduit lumea», de John Reed [4 noiembrie 1967]; «Goana după fluturi», de Bogdan Amaru [27 ianuarie 1968]; «Topaze», de Marcel Carnot [8 iunie 1968]; «Un scurt program de bosannove», de Radu Cosașu [28 martie 1969]; «Miorița», de Valeriu Anania [29 mai 1970]; «Când bărbatul nu-i acasă», de Gheorghe Dumbrăveanu [4 octombrie 1970]; «Timp și adevăr», de Eugenia Busuioceanu [17 martie 1971]; «Are pe cineva ?», de Angela Bocancea [1 mai 1971]; «Viforul», de Barbu Ștefănescu-Delavrancea [7 ianuarie 1972]; «E vinovată Corina ?», de Laurențiu Fulga [4 mai 1972]; «Trepte – Autograful – Ana», de Paul Everac [11 mai 1972]; «Jocul de-a vacanța», de Mihai Sebastian [30 septembrie 1972]; «Puterea și adevărul», de Titus Popovici [29 decembrie 1973]; «Fata bună din cer», de Corneliu Leu [15 martie 1974]; «Matei Millo», de Mircea Ștefănescu; «Ioana pe rug», de Dina Cocea; «Vișan, tatăl», de Dumitru Radu Popescu.

Pieselor menționate de pe scena teatrului piteștean, li se adaugă și regia unor premiere de la Secția de estradă a acestuia: «Evadatul la concert», de George Mihalache; muzica – Vasile Vasilache jr și Aurel Bucur [28 mai 1969]; «Triumful stelelor sau Când nu tace un... trombon», de Alexandru Darian și Constantin Zărnescu [10 decembrie 1969]; «Asta-i bună», de Alexandru Darian și Constantin Zărnescu; muzica – Florentin Delmar și Marcel Ionescu [decembrie 1973]...

Pasionat realmente de punerea în scenă a unor opere remarcabile ale dramaturgiei universale, Constantin Dinischiotu, regizează piese de teatru „cu mare succes la publicul spectator” scrise de Eugen Bertolt Friedrich Brecht [1898-1956], dramaturg german, inițiator al „teatrului epic”; de Carlo Osvaldo Goldoni [1707-1793], renumitul dramaturg și libretist italian originar din Veneția; de Félix Arturo Lope de Vega [1562-1635], creatorul „formulei” teatrului clasic spaniol; de Jean-Baptiste Poquelin Molière [1622-1673], important scriitor francez, director și actor; ori de Marcel Pagnol [1895-1974], scriitor dramatic, cineast și producător francez; de Johann Christoph Friedrich von Schiller [1759-1805], poet, dramaturg, filozof, istoric și medic german.

O extrem de motivată „satisfacție regizorală” o reprezintă, pentru Constantin Dinischiotu, debutul, sub bagheta sa, al unor actori care se vor impune pe scenele teatrelor naționale: Daniela Anencov, Nicolae Călugărița, Melania Cârje, Constantin Codrescu, Alexandru Georgescu, Ștefan Iordache, Sorin Medeleni, Radu Panamarenco, Anca Pandrea, Geo Popa, Adina Popescu, Ileana Predescu, Liliana Tomescu...

Constantin Dinischiotu s-a bucurat realmente de prezența pe scenă în piesele pe care le-a regizat a unor actori remarcabili din istoria contemporană a teatrului românesc: Mircea Albulescu, Grigore Vasiliu-Birlic, Gheorghe Cozorici, Eugen Cristea, Dan Damian, Marcel Enescu, Ion Finteșteanu, Sorin Gheorghiu, Monica Ghiuță, Ion Haiduc, Ovidiu Iuliu Moldovan, Maia Morgenstern, Florian Pittiș, Mitică Popescu, Silviu Stănculescu, Valentin Teodosiu, Adriana Trandafir și alții...

Un suflu nou în colectiv, dar și o disciplină impusă...

În ampla sa autobiografie «Ghinionul a fost norocul meu», Ion Foțșă, artist al Teatrului „Alexandru Davila” din Pitești, evocă momente semnificative din „rolul” său interpretat peste opt decenii pe scena lumii terestre prin forța implacabilă a destinului, referindu-se, printre altele, cu extremă obiectivitate, la cei ce i-au „regizat” chiar și „timpurile pierdute” în ascensiunea sa de actor dramatic consacrat prin slujirea cu talent a teatrului românesc.

Printre regizorii întâlniți în îndelungata sa activitate artistică, Constantin Dinischiotu i s-a fixat în memorie drept „un tip dintr-un aluat cu totul special”: „În noua lui calitate de director, Constantin Dinischiotu a adus un suflu nou în colectiv și o disciplină impusă, care făcea trecerea de la democrație la dictatură...

Ca director, știa să se impună, nu admitea refuz de rol, după cum nu suporta să fie contrazis. Era bun organizator, prezent peste tot, întocmea planuri de viitor pe care le urmărea în cele mai mici amănunte. Dar era și foarte dur cu colaboratorii, îi jignea, folosind cu voluptate expresii triviale... Ritmul impus era demential. Era primul lui directorat și voia să se remarce cu orice sacrificiu...

Vorbeam de calitățile directorului care nu erau puține; o spun cu toată obiectivitatea, ca să fiu crezut și atunci când, cu aceeași obiectivitate, îi voi semna și defectele. Pe lângă cele amintite mai sus, aș vrea să mai adaug că era inventiv, știa să recepteze din vreme evenimentele și le specula în favoarea teatrului.

A restructurat repertoriul, la care muncise Consiliul artistic mai mult de câteva luni și cu rezultate foarte bune. Or, toată această muncă a fost aruncată la coș. Concepția lui era cu totul alta, fără asentimentul aceluși consiliu.

Selectarea pieselor trebuia să țină cont de evenimentele istorice; așa au apărut: «Io Mircea voievod» pentru Curtea de Argeș, Cozia și Rovine; «Ecaterina Teodoroiu» – cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la epopeea Mărășeștilor, jucând spectacolul lângă racla „eroinei de pe Jii” din Piața Sfatului din Tg. Jiu, precum și pe dealul Mateiașului, la mausoleu. Iar, pentru semicentenarul Marii revoluții din Octombrie, am prezentat piesa «Zece zile care au zguduit lumea» – spectacol copiat după cel de la Teatrul Taganka, realizat de celebrul Lubimov, pe care îl văzuse la Moscova, într-o delegație. Spectacolul începea încă de la intrarea spectatorilor, unde erau primiți de un ostaș al Armatei roșii, care le făcea controlul, rupându-le biletul și contramarca era înfiptă în baionetă.

Deci nimic nou sub soare... Ce să-și mai bată capul cu altă concepție !...

Tot pe linia evenimentelor, a înscris și alte piese în repertoriu, precum: «Vlaicu Vodă»; «Miorița» și «Meșterul Manole» – ambele de Valeriu Anania și regizate de Marietta Sadova. Erau spectacole valoroase, dar „târâte” pe coclauri, oricând și oriunde, își pierdeau din valoare...

Vorbind de repertoriu, pe lângă aceste piese valoroase, care nu putea decât să-i bucure pe actori, tristețea mare era că apăreau și alte texte mediocre, scrise de autori de mâna a șaptea, piese refuzate pe la alte teatre, dar îmbrățișate cu suspectă bunăvoință și căldură de director personal, căci Consiliul nu mai conta.

N-am înțeles de ce proceda așa, tot așa cum n-am înțeles angajarea unor actori de ocazie, neștiuți de nimeni și nu foarte tineri, pe care îi ținea câte o stagiune, după care, în funcție de comportare și loialitate față de director, le prelungea contractul sau îi lăsa pe liber... Mai târziu, am aflat care era „secretul lui Polichinelle”... Pentru a „gâdila” forurile locale, ne obliga, de 23 august, să defilăm prin fața tribunei îmbrăcați în costume de epocă, cu bărbi și mustăți; ne opream la centru cu fața spre tribuna oficială, pe fondul sarabandei: înainta câțiva pași interpretul lui Mircea Voievod (altă dată, al lui Vlaicu) și raporta tovarășului secretar cum și-a îndeplinit datoria față de țară, ca să fie liberă de la Dunăre până la Marea cea mare. Apoi, coloana făcea stânga-mprejur și pleca mai departe, în sunetul fanfarei, ducându-i iar în istorie nu numai pe Mircea, ci și pe alți colegi de-ai lui: Nicolae Bălcescu, Ion Heliade-Rădulescu, Avram Iancu, Ana Ipătescu și Ecaterina Teodoroiu, toți desfigurați de căldura toridă, cu fețele transpirate și cu fardul prelingându-se din creștet până în bărbie... Aproape ne jenam de lumea care se uita la noi ca după urs...

Teatrul ajunsese un fel de „Cooperativă de deservire artistică”, fiind prezenți oriunde se organiza o manifestare de proporții indiferent cu ce prilej...

Digur că toate aceste așa-zise „succese” i-au creat o faimă printre „activiștii de partid”, culminând cu numirea sa în funcția de președinte al Comitetului județean de cultură și alegerea în funcția de membru supleant al Biroului Comitetului Județean PCR...”.

Sarabanda schimbărilor efectuate de către „regizorul” Constantin Dinischiotu, noul șef politic al culturii argeșene, pe „linia culturală tradițională” promovată consecvent de către fostul președinte, profesorul emerit Nicolae Mihăilescu, adept al ideilor sociologului Dimitrie Gusti, spre care se îndreaptă totala simpatie a actorului-scriitor, întrucât concepea „cultura nu ca pe un scop în sine, ci ca un mijloc în evoluția societății, pentru îmbogățirea spirituală a individului” i se pare lui Ion Foțșă „un joc de artificii” cu efect imediat prin crearea „pe bandă rulantă” a societăților culturale în majoritatea comunelor județului Argeș: „Căci ce erau acele «Societăți culturale» care apăreau ca ciupercile după ploaie?... În mai puțin de câteva luni, au fost înființate aproape 50 de societăți, prilej de a se afirma regizorul-director-președinte...

Inaugurarea lor se făcea cu mare tam-tam, imitând modelul binecunoscut al „vizitelor de lucru”, cu bătrânul satului, care oferea primului-secretar colacul de pâine cu sare, iar o țărăncuță durdulie îi prindea pe după gât un ștergar cu arnici... Dar fantezia regizorului-președinte era și mai bogată, căci îl întâmpina pe „oaspete” la hotarul dintre cele două comune cu echipa de dansuri, corul comunelor reunite, și un

grup de călăreți care purtau steaguri în proporția stabilită: două tricolor, trei roșii. Cu mici diferențe, spectacolul era același la cele 50 de inaugurări care, din păcate, mureau la scurtă vreme cum moare mușcata pusă într-o vază de sticlă.

Ambelor le lipsea solul cu seva lui dătătoare de viață...

Era avid de putere, s-a luptat și a obținut-o; îi plăcea așa de mult funcția primită, încât îl amețise. O strângea la piept ca pe o iubită, nu vroia să se despartă de ea nici măcar temporar.

Atunci când, în urma unui accident de circulație, a fost nevoit să rămână în spital aproape două luni, ei bine, nici atunci nu a transmis puterea adjunctului, ci a obligat pe cei de la poștă și telefoane să-i instaleze în rezervă, la pat, două aparate cu care să conducă mai departe cultura județului...”

„Un om deosebit, a cărui asprime ascundea un suflet de aur”...

Scriitor remarcabil prin stilul său fluent, încărcat generos de un umor suculent, profesorul de limba și literatura română Ion C. Hiru, autorul volumului de evocări «O viață privită din balcon», apărut în anul 2005, volum recomandat tuturor celor interesați de reala stare a culturii românești în perioada dominată de comuniști, rememorează, cu umorul tipic unor spirite elevate, scene de viață în care, în calitate de director al Casei de cultură Domnești-Argeș, l-a cunoscut, în cursul anilor 1968-1982, pe „șeful suprem al culturii argeșene”, Constantin Dinischiotu...

Devenit „stație pilot a culturii zonale”, Domneștiul a fost reprezentat timp de trei ani în Consiliul Național al Culturii, de către directorul Ion Hiru, care, la ședințele acestuia – precum se confesează – „îmi luam locul în fotoliul din pluș roșu, alături de mari personalități, ca Dina Cocea și Radu Beligan, în sala de marmură a Casei Scânteii”...

Tip nonconformist, considerându-se deasupra unor „reguli” statuate de către partidul unic muncitoresc în derularea unor „ședințe de analiză a muncii”, Ion Hiru ia cuvântul la primul Congres al culturii, semnalând „lipsa banilor destinați instituțiilor de cultură de la sate”, deși, pe foaia pe care urma s-o citească în plen, problema banilor fusese tăiată de cenzură... Conducătorul ședinței, președintele Consiliului Național al Culturii, Dumitru Popescu–„Dumnezeu”, intrigat de atitudinea de frondă față de cenzură a vorbitorului, înhite „gălușca”, dar nu uită: locul lui Ion Hiru va fi luat, nu după mult timp, în Consiliu, de către un director de cămin cultural din zona Câmpulungului Moldovenesc...

Așadar, aflat în miezul evenimentelor culturale, Ion Hiru, prezentând „tabloul întunecat al succeselor acelor ani – roade bogate, dar amare”, trece într-un alt registru mult mai apropiat spiritului său de „mucalită ireversibil”, aducând în prim plan pe „marele regizor Constantin Dinischiotu, unul dintre fruntașii vieții cultural-artistice argeșene, care, la un moment dat, era directorul Teatrului „Alexandru Davila” din Pitești, și președinte la Comitetul Județean pentru Cultură și Artă, și director la revista Argeș... Deținea trei fotolii... De altfel, un om deosebit a cărui asprime ascundea un suflet de aur...”

Respectând principiul antic „Do ut des !”, în căutarea cu perseverență a dotării Casei de cultură pe care o „patrona”, știind că șeful ierahic „era mare consumator de carne de pasăre și pere duset roșu”, și, simțindu-se dator, întrucât acesta repartizase instituției de la Domnești: un casetofon, un magnetofon, scaune și recuzită pentru scenă transferate de la teatrul piteștean, după primirea, într-o vineri din postul Sfintei Marii, a unui telefon de la „nea Dinu”, prin care șeful își „dorea înprospătarea proviziilor alimentare personale”, ia o sacoșă imensă, o umple cu pere duset „exagerat de coapte”, adaugă și „o bucată de pulpă de vițel” și pleacă a doua zi la Pitești, pe o căldură sufocantă, cu gândul de a o înmâna destinatarului...

Negăsindu-l la sediul revistei Argeș, lasă sacoșa „lângă birou, pe covorul persan în care îți intra tot pantoful” și se întoarce acasă „mulțumit că misiunea a fost îndeplinită cu succes”...

Stupoare, însă !... La începutul lunii noiembrie, e chemat urgent, de către șef la Pitești... Nelu Hiru crede că șeful vrea să-i dea, fiindcă ar fi meritat „un cadou din regatul Britaniei sau poate chiar un mesaj de la regină”, întrucât el sosise din Anglia, unde avusese „o colaborare” cu un celebru teatru londonez...

E primit, însă, în birou, cu urlete „regizorale”:

„–Nenorocitele, să cumperi covor !... Ai lăsat sacoșa cu pere, au putrezit; carnea a intrat în putrefacție, a putrezit covorul. Trei zile am aerisit să iasă mirosul de hoit !”... „Putrezise covorul exact pe conturul sacoșei, cu fundul destul de mare... De unde era să știi că pleca la Londra, iar biroul a stat încuiat mai mult de două luni”, se dezvinovățește, amintind scena, cel care se credea „vinovat fără vină”...

Șeful se potolește, în final, „și cu o voce bine regizată”, îi cere să pregătească, la Domnești, o masă pentru o delegație poloneză, în total zece persoane, promițându-i ferm, în baza principiului latin enunțat, că, în primăvară, îl va lua într-o delegație la Bydgoszcz... Nelu Hiru le-a pregătit acasă o masă copioasă, „de se lingeau leșii pe buze”... „În primăvară – notează cu regret ospitaliera gazdă a polonezilor – „delegația a plecat în Polonia, dar fără... Hiru. Ba mai mult mi-a zis că am prea mari pretenții; să mă mai potolesc, fiindcă nu mă pot compara eu cu tovarășul de la propagandă”, pe care îi luase, în locul lui, în delegație...

La curent cu „mișcărilor” în teritoriu ale șefului, Nelu Hiru știa că „Nea Dinu” al lui făcea săptămânal, în fiecare sâmbătă, naveta acasă, la București, cu microbuzul Comitetului de cultură...

O dată, pe la sfârșitul lui mai, naratorul uită să spună anul, „Nea Dinu” suferă, în drum spre Capitală, un accident de mașină destul de grav, fiind imediat internat cu o fractură de bazin în secția de ortopedie a Spitalului „Bălcescu” din Pitești...

La ideea renumitului doctor din Domnești, Teja Papahagi, prieten la cataramă cu regizorul piteștean, deoarece se tutuiau, amândoi fiind macedoneni „de pe lângă Silistra”, se „organizează” o vizită la ortopedie, și „fiindcă nu ne puteam duce cu mâna goală la un bolnav”, precum mărturisește Nelu Hiru, cumpără de la cofetăria „București” din Pitești, „fiecare după buzunar: doctorul îi cumpără o cutie mare cu bomboane umplute cu lichior, care costa în jur de 100 de lei; eu, o jumătate de kilogram de fursecuri, în jur de 20 de lei... Cum sunt pofticios, în drum spre spital,

bag mâna în pungă și iau un fursec. Era tare, de puteai bate cuie cu el... Așa erau toate, imposibil de mâncat...

Ajungem în rezerva accidentatului, care era întins pe pat în ghips până deasupra brâului, însoțit de câteva persoane, dintre care i-am recunoscut pe actorul Costel Zărnescu și pe Valeriu Buciu, pe două scaune, lângă maestru... S-a bucurat mult domnul Dinischiotu... Punem pachetele pe noptiera din tablă vopsită în alb, de lângă ușă.

După ce ne roagă să semnăm pe ghips cu o cariocă neagră, cu greu am găsit loc să ne strecurăm numele lângă altele de rezonanță din lumea teatrului, a artei și culturii, eu merg spre ușă, iau, de pe noptieră, imensa cutie cu bomboane cu lichior adusă de doctorul Teja Papahagi, trec neobservat pe lângă vizitatori, ajung la celălalt pat pe marginea căruia sta doamna Dinischiotu, îi întind cutia cu dulciuri frumos ambalate, zicându-i: „–Pentru dumneavoastră doamnă, o cutie de bomboane cu ciocolată umplute cu lichior !... În punga de pe noptieră, sunt niște fursecuri aduse de domnul doctor pentru domnul Dinischiotu... Știe că le adoră !... ”

Ne-am sărutat cu maestrul și am plecat spre restaurantul Muntenia, unde, de fiecare dată, domnul doctor Papahagi mă invita la o friptură și o bere...

După o lună și ceva, maestrul este externat, dându-i-se concediu medical pe care l-a făcut la București...

Într-o dimineață, pe la sfârșitul lui august, mă pomenesc la primărie cu domnul doctor Papahagi care, nervos nevoie mare și fără să țină cont de cei care erau în birou, mi se adresează:

–Ce-ai făcut, mă, ai schimbat pachetele oferite lui Dinu ?... Mi-a dat telefon Dinischiotu și m-a făcut ca pe o troacă de porci cu gura aia a lui spurcată că i-am adus la spital fursecuri mucegăite... M-a pufnit râsul, în timp ce medicul se înfură și mai rău... I-am povestit întregul scenariu, iar, în final, îmi zice la ureche:

–Băi, dacă-ți spun că ești mic și al dracului, nu mă crezi !”...

Oședință cu directorii de cămine culturale din Argeș convocată la sediul Comitetului Județean pentru Cultură și Artă pentru ziua de 30 aprilie 1971 stăruie încă vie, prin imprevizibilul ei, în memoria autorului volumului «O viață privită din balcon»... După ședință, Nelu Hiru e atenționat „pe un ton poruncit” de către președintele Dinischiotu să urce la biroul său, să-l aștepte... Nelu intuiește de ce: „Știam că este vorba de mielul tradițional, mielul lui Hiru pe grătarul lui Dinischiotu... Când sosea ziua oamenilor muncii, cântam pe versurile: «– Cin’ te mănă, mielule ? / –Cin’ te mănă, mielule ? / –Dinischiotu, Nelule !”...

Îi este dat, însă, să asiste la un „perdaf președințial” de neuitat... Convocată, de prin birouri, de doamna secretar Mărăcine, „toată floarea cea vestită a culturii argeșene” sosește veselă, așteptându-se „la felicitări și la plicul cu primă de 1 Mai”... Dar, prin ușa întredeschisă a secretariatului, lăsată intenționat astfel de șef, „se aude vocea gravă a președintelui: «–Tovarășii colegi, v-am adunat aici... Întrerupe textul regizorul, timp în care cei prezenți zâmbeau, așteptând felicitările de rigoare urmate de plicuri... V-am adunat aici să vă... din nou, pauză... Să vă atrag atenția că, din acest moment, dacă se mai agață cineva de c...l meu, vă găsesc bube și vă dau afară... Și să știți că fundul lui Dinischiotu e tare și vă rupeți caninii în el.»

Toți au luat niște fețe de înmormântare, se uitau unii la alții surprinși de atitudinea șefului, care, pe un ton și mai răstit, li se adresează: «–Ș-acum, plecați la birouri, la treabă, iar mâine, toți pe teren... Pentru voi, nu e 1 Mai; verificați comunele dacă au activități de această mare zi. Roiu !...».

Cu certitudine, se afirmă că „fundul lui Dinischiotu” n-a mai fost așa de tare, după promovarea primului secretar Gheorghe Năstase la secția de propagandă a CC al PCR, conducătorul destinelor județului, pe care Nelu Hiru îl percepe ca pe o „rara avis” în tagma anteriorilor și viitorilor șefi politici supremi ai județului Argeș: „Era un om deosebit; o voce caldă, fire visătoare, romantic, de o cultură specială, sensibilitate cât cuprinde, un prim-secretar iubit de argeșeni al cărui slogan era «Județul Argeș, județ al cinstei, eticii și echității socialiste»... Încuraja înființarea, în localitățile județului, a societăților culturale, cum, de altfel, s-a reînființat la Domnești – prima din județ, în 1971, purtând numele celui care o înființase, în 1892, Luca Paul... Gheorghe Năstase a participat personal, a salutat inițiativa, strângând mâna președintelui executiv al Societății culturale «Luca Paul», dr. Teja Papahagi, precum și a președintelui de onoare, prof. univ. dr. Petre Ionescu-Muscel – ctitorul Domneștiului modern...

După plecarea domnului Năstase, la conducerea politică a județului, este trimis generalul Ion Dincă, poreclit „Teleagă”, pentru că obșnuia să-i aresteze, să-i lege fără motive pe cei ce se zbăteau să realizeze sarcini în condiții imposibile... Trecerea era prea bruscă de la un romantic sensibil, poet, la un dur, general de profesie, care a dat «milităria jos din pod».

În aceste condiții, domnul Dinischiotu ne se putea deloc împăca... Era obișnuit cu vechiul stil de muncă... A început prigoana primului secretar, schimbând șefi de mari și mici instituții, venind și rândul celui de la cultură care pierduse pe rând portofoliile teatrului și revistei Argeș.

...Suntem convocați toți directorii de cămin cultural din județ, organe ale culturii județene, orășenești și comunale, în sala mare de ședințe a Casei Albe. Ședința era prezidată de primul secretar Dincă, înconjurat de secretari, iar undeva, pe extrema stângă, domnul Constantin Dinischiotu, care era deja împăcat cu ideea schimbării, părând foarte nepăsător, chiar sfidând pe cei de lângă el.

După prezentarea argumentelor schimbării de către general, acesta îl invită pe «sergentul» Dinischiotu să ia cuvântul dacă are ceva de spus...

Inteligent ca toți macedonenii, cu un mare simț al umorului, prinde piciorul scaunului cu piciorul drept, se ridică de pe scaun dând impresia că va spune câteva cuvinte, timp în care scaunul cade tras de piciorul regizat al învinsului; acesta, aranjându-și ochelarii fumurii, se întoarce către scaun, spunându-i: «Te duseși fire-ai al dracului !... Atât am avut de spus !...».

Sala aplaudă îndelung, mult mai adevărat ca pe primul secretar, în timp ce Teleagă, nervos, încheie ședința, avertizându-și victima cu cine are de-a face...

Așa s-a încheiat cariera domnului Dinu Dinischiotu în județul Argeș, pe care s-a străduit să-l așeze în fruntea județelor din punct de vedere cultural-artistic...

Ar fi păcat să nu fie așezat în cartea de onoare a județului, acolo unde merită.”

Umorist,
sub falsa mască a severității

Relevând locul extrem de important al lui Constantin Dinischiotu în istoria teatrului românesc contemporan, criticul teatral Costin Turcilă sintetiza într-o manieră de fin observator „documentarist”: „C. Dinischiotu deține mai multe recorduri, de la numărul de premiere absolute cu piese românești (aproape 80), la numărul de teatre în care a fost angajat ca regizor și director...

A locuit tot timpul în București, unde avea familia și, se subînțelege, străbătea țara cu trenul în lung și-n lat. Dacă ar fi ținut o socoteală, câțiva ani din viață i-a trăit în vagoanele C.F.R.”...

În plus, el observă că regizorul-director adulat sau ponegriț în egală măsură de oamenii cu care, prin atribuțiile funcției sale, era într-un permanent contact, nu fusese perceput ca fiind „o fire voluntară, greu de abătut de la proiectele pe care și le propunea, expeditiv când era vorba de mărunțișurile vieții, acelea care adesea te sufocă” și că „sub aparența severității, se ascundea un om plin de umor”...

Ironie el însuși, Dan Tărchilă „argumentează” constatarea sa „obiectivă”, printr-o scenă plină de haz, reprodusă integral pentru savoarea ei evidentă:

„În toamna anului 1974, C. Dinischiotu fusese numit director al Teatrului „Mihai Eminescu” din Botoșani, după șapte ani petrecuți la Pitești...”

La câteva zile după instalare, omul de serviciu, care îl pândise când intrase în sala teatrului, găsi prilejul să-i spună:

- Don’ director, chică !
- Ce chică, măi Vasile ?
- Di la ploaie, don’ director !
- Și unde chică, măi Vasile ?
- Pi scenă, don’ director !...

Omul de serviciu urcă pe scenă și îi arată directorului:

- Iaca aicea chică !
- Și chică mult, Vasile ?
- Distul, don’ director, că e spart !

...Și Vasile arată în sus. Va să zică, pe lângă toate celelalte, trebuia reparat și acoperișul. Sigur, pentru că directorul nu trebuie să creadă chiar tot ce-i spun subalternii, la prima zi cu ploaie, se duse în sală... Într-adevăr, „chica”...

La Comitetul județean de partid, existau, de câteva luni, mai multe cereri de reparare a acoperișului. Dar, nefiind bani și teatrul neafându-se printre priorități, continua să „chice”...

C. Dinischiotu încercă să intre la primul secretar, dar nu reuși...

Activiștii mai mici răspundeau plictisiți:

–Știm, tovarășu’ director, dar acum e campanie agricolă și știți, poate la anul, să alocăm bani din buget... Acum, nu se poate face nimic, doar să mai cârpim oleacă...

Se mai cârpea, dar tot „chica”... Pe 7 noiembrie, care cădea într-o vineri, urma ca sala teatrului să găzduiască festivitatea respectivă. În prezidiu, urmau să ia loc primul secretar și celelalte mărimi ale județului.

Activiștii Cimpoi și Curcan, care se prezentaseră la tovarășul director pentru a face pavoazarea scenei, fură expediați de îndată...

–De pavoazare, se ocupă oamenii mei !, le spuse C. Dinischiotu, privind-i încruntat peste ochelari...

Și oamenii se ocupară sub directa supraveghere a directorului. Adică masa prezidiului, roșie, din recuzita teatrului, fu așezată exact în locul unde „chica”...

–Don’ director, da’ dacă plouă, taman aicea...

–Las’ să chice, măi Vasile !... Pune masa unde ți-am spus !, se auzi glasul directorului. Mai rămânea ca a doua zi, pe 7 noiembrie, să plouă... Și a plouat...

Sâmbătă dimineața, patru muncitori descărcau deja dintr-un camion tabla pentru acoperiș...”

Din „memoria” Caselor memoriale argeșene

 În calitatea „profesională” de muzeograf principal la Muzeul Golești, filolog „prin formație”, am primit, de la Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Argeș, „sarcina” de a organiza muzeal, la Izvorani, casa care aparținuse poetului Ion Pillat.

O misiune extrem de dificilă, care m-a „blocat” efectiv, în Biblioteca Academiei Române, o perioadă de timp considerabilă, dar extrem de agreabilă, întrucât am avut posibilitatea de a cunoaște familia marelui poet, mai ales, pe fiul acestuia, Dinu Pillat, el însuși o personalitate remarcabilă a literaturii române, însă literalmente reținut în dezvăluirea unor intimități familiale, deoarece mi-a ascuns că fusese condamnat, de către justiția comunistă, ca „dușman al poporului”, în același lot cu Noica...

Eu însumi purtam în mine, în ascunzișul sufletului, taina cruntă a uciderii prin împușcare, la Jilava, în iulie 1959, de către regimul totalitar comunist a tatălui meu, preotul cărturar Ioan Constantinescu – autor al volumului postum «Prelecțiuni ortodoxe», a detenției mamei mele, prezbitera Justina Constantinescu, și a surorii mele, profesoara de istorie Iuliana Constantinescu-Preduț, care, deși era însărcinată în luna a șaptea, fusese arestată și născuse, în condiții inumane în Închisoarea Văcărești, o fetiță, Justina-Libertatea – acuzați că participaseră la Mișcarea de rezistență armată anticomunistă din sudul Munților Făgăraș, sprijinind material pe ultimii partizani din Gruparea «Haiducii Muscelului» adăpostiți vreme de șase ani, din 1952 până în 1958, într-un bordei săpat de ei în stânca „Râpilor cu brazi” din Poenărei, la câteva sute de metri de casa părintească...

Dacă teama insuflată de Securitatea comunistă în sufletele și în mințile noastre n-ar fi fost omniprezentă, dacă discuțiile n-ar fi fost purtate, la insistența „recomandare” a „culturnicului-șef din Argeș”, Constantin Dinischiotu, doar în prezența fotografului de la Muzeul de istorie piteștean, Paul Capșa, de altfel, un excelent „imortalizator de imagini”, poate că inimile noastre s-a fi deschis dincolo de stricta „documentare” despre viața și opera poetului Ion Pillat...

Tematica pe care am redactat-o vizând amenajarea Casei memoriale «Ion Pillat» la Izvorani a fost apreciată la superlativ de către Dinu Pillat, însă, atunci când s-a trecut, pe baza acesteia, la procurarea unor materiale „decorative” pentru organizarea propriu-zisă a casei, a survenit o decizie șocantă pentru mine: urma să

mă documentez și să redactez într-un timp record, tematica pentru Casa memorială «Vladimir Streinu» din Teiu !!!...

„Ițele” surprinzătoarei decizii a președintelui Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, regizorul Constantin Dinischiotu, nu erau dificil de dezlegat: fiica celebrului teian, Ileana Lordache, o actriță extrem de apreciată în epocă, era o apropiată „profesional” a remarcabilului om de teatru piteștean, care mi-a solicitat să concep imediat un „material justificativ” pentru organizarea urgentă a acestui așezământ memorial de la Teiu...

„Materialul” a fost publicat integral, fără intervenții, în cotidianul «Secera și Ciocanul», sub semnătura lui Const. Dinischiotu, președintele culturii argeșene „justificându-se” că l-a semnat el, pentru a-i conferi „greutate” în fața autorităților județene de partid !... Am acceptat „motivația”, mai ales că, pentru realizarea „obiectivului” de la Teiu, mi-a acordat anticipat, ca „bonus”, o deplasare în Polonia, unde am organizat, la Bydgoszcz, o amplă expoziție de artă populară argeșeană, care s-a bucurat de un real succes... Așadar, principiul latin citat, invocat de regizorul piteștean a fost „rampa mea de lansare” spre Polonia !...

Organizarea Casei memoriale de la Teiu mi-a prilejuit o „legătură de suflet” cu oamenii locului, dar, mai ales, cu distinsa soție a „poetului prinț teian”, scriitoarea Elena Lordache-Streinu, și cu fiica sa, actrița Ileana Lordache-Streinu...

În organizarea efectivă a Casei memoriale, am fost ajutat de colegi de la Muzeul Golești și de la Muzeul județean Argeș, întrucât fondurile afectate au fost insuficiente pentru angajarea „Decorativei” – o întreprindere bucureșteană specializată în realizarea unor astfel de operațiuni dificile...

Mai mult chiar, unele volume din biblioteca personală, printre care «Versificația modernă», au luat drumul Teiului, fiind donate de mine, spre a fi expuse conform tematicii, întrucât n-au putut fi achiziționate din varii motive...

Sper, însă, că efortul meu documentar concretizat prin conceperea Proiectului expozițional al Casei memoriale «Ion Pillat» va constitui „fundamentul” organizării acesteia, atunci când vremurile vor fi mai prietenoase pentru cultura națională, dar și cu cei care mai cred încă în veracitatea aserțiunii rostite de scriitorul Alexandru Vlahuță: „Uitarea e un început de ruină în sufletul unui neam.”...

Tematica elaborată de mine în anul 1971, în condițiile în care sursele de documentare erau extrem de limitate comparativ cu cele actuale, se cere a fi revăzută, dar nu „în punctele esențiale”, întrucât poartă girul competenței lui Dinu Pillat, încântat de perspectivele amenajării, la Izvorani, a „unui sanctuar în care să se celebreze memoria tatălui”, deși mi-a mărturisit că ar fi preferat să fi fost afectat un spațiu corespunzător expoziției, în vechea clădire de la Florica, motivând că acolo poetul și-a petrecut o parte din copilărie... I-am spus că vila Florica a Brătienilor are un „statut” special și, de teamă, mi-am înghițit vorbele...

Desigur, mi-a „citit” gândurile și, apoi, după o îndelungă tăcere, m-a întrebat „ce pași” voi face în continuare...

I-am detaliat intențiile mele, în timp ce căuta, în rafturile bibliotecii, volumul «Mozaic istorico-literar», pe care, după ce mi-a scris o dedicație care suna a îndemn și caldă mulțumire pentru efortul de a cerceta viața și opera tatălui său, l-a deschis spre sfârșit, citind despre „casa din Izvorani”, pentru a încheia cu: „–Sper, domnule

profesor, ca detaliile mele din carte să vă ajute mult în organizarea cât mai fidelă a interioarelor locuinței de la via din Izvorani !...”.

Acum, retrospectând „demersurile culturale” evocate, sunt absolut convins că redactarea tematicilor celor două case memoriale din Argeș n-ar fi fost vreodată abordată de mine, fără „dispozițiile de la centru” ale atotputernicului regizor de teatru Constantin Dinischiotu, care își regizase cu abilitate și preluarea temporară a funcției de președinte al culturii argeșene...

Aniversare incertă

In forfota, deseori, pompieristică a aniversărilor culturale planificate, ni se scurg zilele, altminteri, liniștite, tulburate arareori de puținii oameni care se mai încumetă să pășească pragul Muzeului Județean Argeș pentru a-și recunoaște strămoșii agățați prin erele geologice în diorame, asemenea unor insecte minuscule surprinse în bizara campanie a unor animale gigantice...

Evoluția vieții pe Pământ îți trezește simțământul declanșat de sofisticate scheme luminoase, viu colorate, că ești un individ neevoluat, iar componentele fizice ale prezenței tale terestre, din pământ sunt și în pământ se vor întoarce...

Iată-mă căzând în cealaltă extremă a explicării originii omului !... Așadar, „parastasele culturale” oficiate cu prilejul unor împliniri rotunde de ani mai colorează existențele diurne, parcă trase la indigo ale muzeografilor...

Se adună lumea bună din târg și ai prilejul să te crezi cineva, evocând o personalitate despre care sperii să se presupună că știi mai mult decât cei care formează firava tagmă, de altfel, selectă a auditoriului...

Dar când aniversările îți pică din senin, ca un trăsnet, intri în panică și îți reproșezi că n-ai fost inspirat să prevezi un asemenea act cultural, cărora alții îi conferă o „greutate”, pentru tine, nejustificată...

Am lipsit o zi de la serviciu, din motive „întemeiate” și iată-mă prins în acea sarabandă ce precede un asemenea „eveniment”: telefoane de la statornici „consumatori” de ghivece aniversare, dar și de la un „decident cultural” care mă pune pe gânduri: regizorul Teatrului „Alexandru Davila”, Constantin Dinischiotu, se interesează la ce oră trimite un grup de artiști recitatori, pentru a da momentului aniversar amploarea cuvenită...

E o confuzie totală, de vreme ce se caută prin fototecă un clișeu cu portretul lui Ion Minulescu...

Așadar, Minulescu este sărbătoritul !... Un fior rece simt că-mi furnică spatele... Deși nu gândesc cu coloana vertebrală, sunt absolut sigur că nu-mi aparține ideea unei asemenea aniversări...

Spre disperarea mea, scormonindu-mi prin memorie unele ecouri lirice din poet, nu regălesc decât celebrele versuri:

Eu știi c-ai să mă-nșeli chiar mâine,
dar, fiindcă azi mi te dai toată,
am să te iert –
e vechi păcatul !
Și nu ești prima vinovată !...

E, însă, prea puțin și alerg disperat spre salvatoarea sinteză a lui George Călinescu din «Istoria literaturii române de la origini până în prezent», pentru că am fost avertizat de director că altcineva din muzeu nu se încumetă să-l evoce pe poet...

Mai am două ceasuri până la „ora H” – timp suficient pentru a încropi o alocuțiune care să mă satisfacă, dar care să placă și altora...

Stupoare, însă !... Celebrul istoric literar George Călinescu îl rezumă pur și simplu într-o frază cumva agramată: «Minulescu este exponentul cel mai integral al simbolismului român !»...

Un telefon de la un debusolat Inspectorat de cultură județean Argeș mă salvează, însă, din situația ingrată de a rosti un spici încropit în grabă, fără substanță despre un mare poet...

Culturnicii șefi, după ce au „consultat” atent „planificarea”, au constatat că, de fapt, era vorba de împlinirea unei jumătăți de veac de la apariția volumului «Pe Argeș în sus» de Ion Pillat...

Răsuflu ușurat... Mai știi, încă, pe de rost, strofe întregi din poetul care, în volumul menționat, se mărturisește a fi al Argeșului:

Acolo, unde-n Argeș, se varsă Râul Doamnei
Și murmură pe ape copilăria mea,
Ca Negru Vodă, care, descălecând, venea,
Mi-am ctitorit viața pe dealurile toamnei !...

Decupez, dintr-un ziar, însemnări despre poet, pe care le publicasem cu prilejul unei aniversări a zilei nașterii sale, le lipesc pe o coală albă, să nu mă deconspir, și mă declar gata să „înghit” cele 10 minute afectate prezentării vieții și operei pillatiene...

Îmi imaginez, cu diabolică satisfacție, cum artiștii regizorului Constantin Dinischiotu disecă, din volumul lui Pillat, strofele pe care le vor citi... Pe cele din Minulescu, pentru a face impresie publicului, le memoraseră !... Sic transit „specia” mundi !...

Genealogii ascunse

La Golești, sesiune autumnală anuală de comunicări științifice... Nu se începe „oficial”, fără ca cineva din vârful ierarhiei politice să nu citească un cuvânt de deschidere pregătit de către „organizatori”... Fiindcă primul secretar al partidului Gheorghe Năstase n-a putut veni, a trimis în locul său pe „tovarășul” Constantin Dinischiotu, șeful Comitetului pentru cultură și educație socialistă Argeș, director al teatrului piteștean și un remarcabil regizor al vremii, care a întârziat neobișnuit de mult... Simt că nu agreează această sarcină de partid, fiindcă citește rapid textul pregătit cu extremă atenție de mine spre a fi „lecturat” de oficialități și se așază pe scaun cu ochii din ce în ce mai des ațintiți pe ceasul de la mână... Uneori, își duce ostentativ stânga la gură, spre a-și masca un căscat...

Sesiunea este consacrată, ca de obicei, istoricului neam al boierilor Golești, al cărui arbore genealogic sau ginecologic, cum glumesc unii, este scuturat de toate fructele și frunzele posibile de către cercetători...

Șeful culturii argeșene așteaptă să se termine comunicarea interminabilă a directorului instituției muzeale, după care se ridică brusc de pe scaunul de la „prezidium”, mulțumind cu o ironie tăioasă că a fost invitat la sesiune, fiindcă astfel a

aflat în sfârșit „cine a fost socrul cumnatului pârcălabului Baldovin și cine a fost cuscră sorei soției banului Radu Golescu”, cunoștințe utile completării culturii mele generale”...

Salută, apoi, reverențios pe participanți și se îndreaptă cu pași repezi către ușă, spre a ieși neafectat intelectual de atmosfera „academică” a sesiunii... Sic transit gloria mundi !...

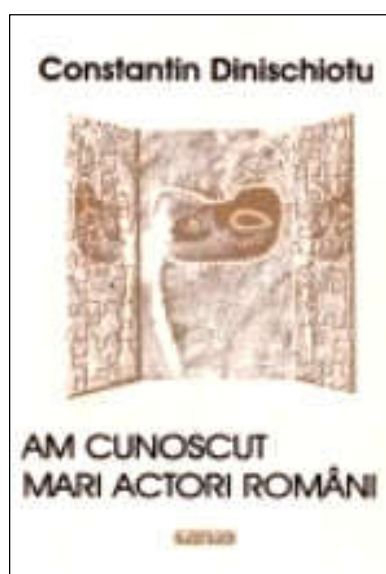
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Grigore Constantinescu – *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011; Ion Focșa – *Ghinionul a fost norocul meu*, Pitești, 2004; Ion C. Hiru – *O viață privată din balcon*, București, s.a.; Costin Tuchilă – „*Don' director, chică !*”, 28 iunie 2008, Amos News; Costin Tuchilă – *Un an de la moartea regizorului Constantin Dinischiotu*, 20 iunie 2009, Amos News; *** – *L-a așteptat pe Molière în gară...*, volum omagial, Pitești, 2002; *** – *Enciclopedia Argeșului și Muscelului*, vol. II, Pitești, s.a.; *** - *Dobrogea – File de istorie. Istoria Teatrului de Stat Constanța – partea a III-a (1965-1970)- galerie foto*, Ziua de Constanța.ro;

ALBUM

«CONSTANTIN DINISCHIOTU»

După 55 de ani de activitate, Constantin Dinischiotu rămâne același neobosit căutător de frumos, un împătimit al teatrului, un trăitor întru cultură care nu are odihnă.

„Microbul” îl hrănește, făcându-ne pe noi - spectatorii, prietenii, dușmanii - să-l invidiem pentru încăpățânarea cu care se dăruiește pasiunii mistuitoare.

A supraviețuit vremurilor, a reușit să oprească „ceasornicul care ne măsoară destrămarea”, a cunoscut suișuri și coborășuri, cei care au vrut să-l distrugă au pierit...

Cu fiecare premieră, cu fiecare carte, Supraviețuitorul se pregătește pentru a dăinui, dăruindu-ne câte ceva din efemerele-i insule de frumusețe.

Dan Oprina

Teatrul Național din Iași.

Teatrul Petroșani.

Teatrul Constanța.

Teatrul Botoșani.

Teatrul Galați.

Teatrul Reșița.

Teatrul Bacău.

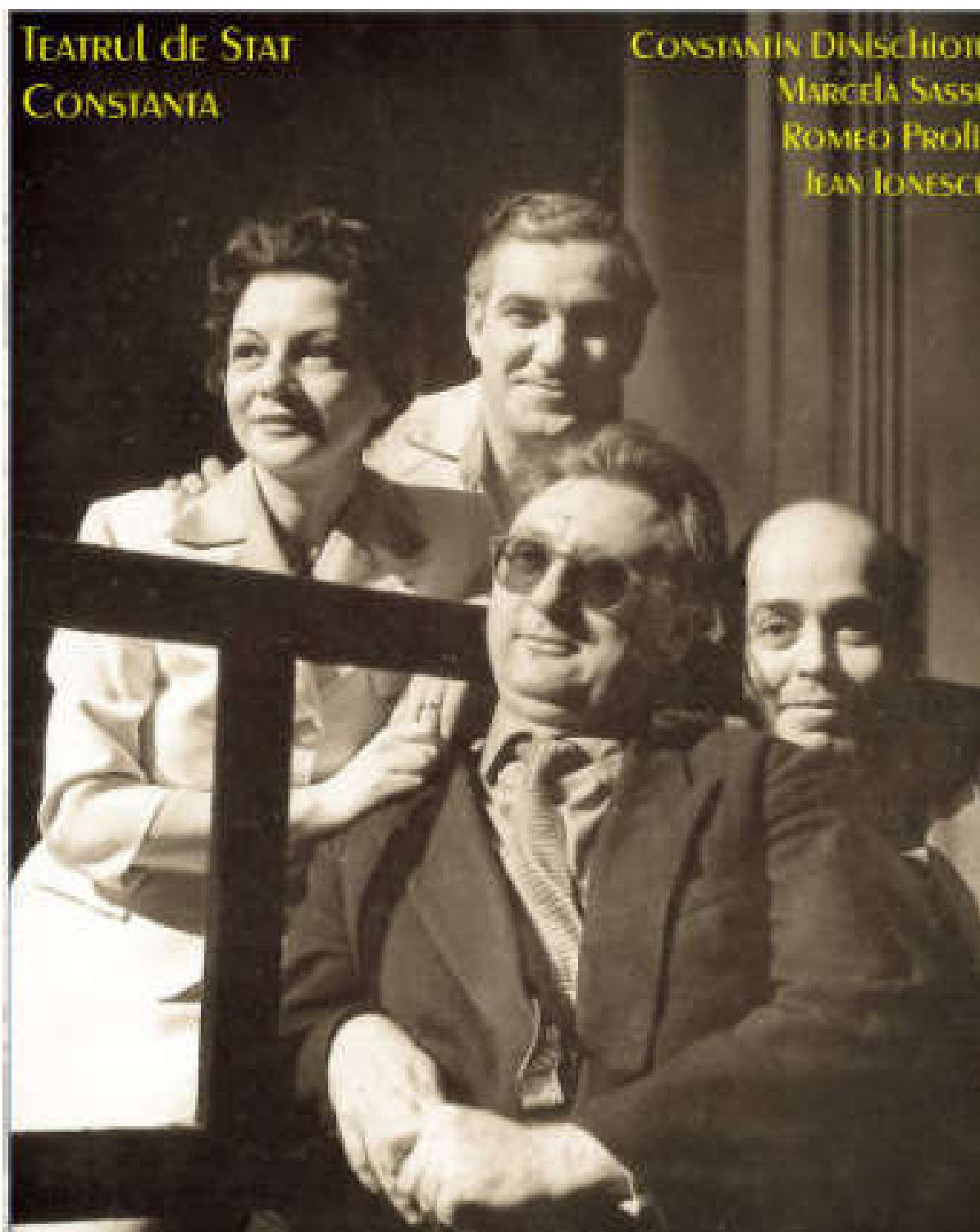

*Mihaela Iancu, Constantin Zărnescu și Dumitru Dumitru în Are pe cineva,
de Angela Bocuancea, regia Constantin Dinischiotu*

«Un timbru rar», de Fred Firea, în regia lui Constantin Dinischiotu, la TVR

Redactor / tehoredactor – **GRIGORE CONSTANTINESCU**

Lector – **EUGENIA CONSTANTINESCU**

Imagini – **INTERNET**

DTP – **DAN IULIAN COTAR**

16. V. 2018

GRIGORE CONSTANTINESCU

EVOCĂRI

CONSTANTIN D. ARICESCU ⊙ ION BARBU ⊙ ION
BĂNUȚĂ ⊙ CEZAR BOLLIAC ⊙ ION LUCA
CARAGIALE ⊙ CARMEN SYLVA ⊙ ION CATINA ⊙
ALEXANDRU DAVILA ⊙ CONSTANTIN DINISCHIOTU ⊙
GEORGE DINIZVOR ⊙ MIHAI EMINESCU ⊙ PAUL
EVERAC ⊙ ION FOCȘA ⊙ ION FUNDESCU ⊙
MIHAI GHIȚESCU ⊙ DINICU GOLESCU ⊙ IORDACHE
GOLESCU ⊙ RADU GYR ⊙ ION IONESCU-BOTENI
⊙ MARIN IOVESCU ⊙ MAGDA ISANOS ⊙
ALEXANDRU KIRIȚESCU ⊙ MIHAIL LUNGIANU ⊙
MIHAI MOȘANDREI ⊙ SANDA MOVILĂ ⊙ DUMITRU
MUCENIC ⊙ TUDOR MUȘATESCU ⊙ DIMITRIE
NANU ⊙ NEAGOE BASARAB ⊙ ALEXANDRU
ODOBESCU ⊙ ALEXANDRU PELIMON ⊙ ELENA
PERTICARI-DAVILA ⊙ DINU PILLAT ⊙ ION PILLAT ⊙
MARTA RĂDULESCU ⊙ NAUM RÂMNICEANU ⊙
LIVIU REBREANU ⊙ REGINA MARIA ⊙ NICOLAE
RUCĂREANU ⊙ MIHAIL SORBUL ⊙ ION URSU
SORICU ⊙ ELENA IORDACHE-STREINU ⊙ VLADIMIR
STREINU ⊙ TUDOR TEODORESCU-BRANIȘTE ⊙
MIHAI TICAN-RUMANO ⊙ GEORGE TOPÎRCEANU ⊙
ION TRIVALE ⊙ PETRE ȚUȚEA ⊙ GEORGE ULIERU
⊙ URMUZ ⊙ NICOLAE VELEA ⊙ SILVESTRU
VOINESCU ⊙ CONSTANTIN ZĂRNESCU

- **Confesiuni literare**, București, 2003● 252 p.
- **Destine literare**, Pitești, 1999● 226 p.
- **Evocări literare**, Pitești, 2014● 328 p.
- **Solilocvii. Reflecții lapidare**, Pitești, 2004● 106 p.
- **Stanțe din circumstanțe. Epigrame**, Pitești, 2005● 108 p.
- **Rezistența armată anticomunistă de pe versanții sudici ai Munților Făgăraș**, Pitești, 2006● 264 p.
- **Epopoea Rezistenței anticomuniste din Poenărei**, Pitești, 2009● 152 p.
- **Argeșul monumental. Enciclopedie patrimonială**, Pitești, 2011● 560 p.
- **Argeș. Dicționar etnocultural**, Pitești, 2006● 318 p.
- **Monumente memoriale din Argeș. Cruci de piatră**, Pitești, 1999● 328 p.
- **Ceramica din Argeș-Muscel**, Pitești, 2001● 230 p.
- **Civilizația pietrei areal etnocultural Argeș-Muscel**, Pitești, 2008● 272 p.
- **Corbi-Muscel. Monografie etnoculturală**, Pitești, 2006● 176 p.
- **Poenărei-Muscel. Monografie etnoculturală**, Pitești, 2008● 320 p.
- **Câmpulung-Muscel. Ansamblul medieval-modern**, Pitești, 2013● 320 p.
- **Curtea de Argeș. Ansamblul medieval-modern**, Pitești, 2013● 208 p.
- **Pitești. Ansamblul medieval-modern**, Pitești, 2013● 280 p.
- **Argeșul artistic**, Pitești, 2014● 320 p.
- **Portrete-pirogravură-panseuri**, Pitești, 2014● 180 p.

colaborare:

- **Glosar arealul etnocultural Argeș-Muscel**, Pitești, 2013.
- **Argeș. Ghid turistic al județului**, București, 1978.
- **Argeș. Cartea eroilor**, Pitești, 1984 – **redactor**.
- **Mioveni. Pași În timp**, Pitești, 2007.
- **Stâlpeni-Argeș-România. Carte de identitate europeană**, Pitești, 2009.

